

ÇOCUK VE SUÇLULUK

TÜRKİYE'DE EĞİTİMİN GÜNDEMİ VE TOPLUMSAL ALGILAR

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Fatma AKBULUT ATAKOL - Dr. Fatma AVCI

ÇOCUK VE SUÇLULUK

TÜRKİYE'DE EĞİTİMİN GÜNDEMİ VE TOPLUMSAL ALGILAR

Editörler

Dr. Öğr. Üyesi Fatma AKBULUT ATAKOL - Dr. Fatma AVCI

Yazarlar

Ayhan DUYGULU - Azime BOZKURT - Bekir EROL - Eda ŞENGÜR
Ekrem Cengiz AKDENİZ - Esra GÜLTEKİN - Elif BEKTAŞ - Fatma AKBULUT ATAKOL
Fatma AVCI - Funda AKTAŞ - Gamze AKAR - Halilibrahim KABADAYI
Harun GÜNDÜZ - Işıl GÜLMEZ - İsa POLAT - Kübra ÇELİK - Merve YAĞCI
Musa POLAT - Öznur ATEŞ - Pınar AYDEMİR - Rıdvan ŞİRİN - Saliha GÜN SARIKULAK
Seher TAŞCIOĞLU - Serdar ÖZMEN - Sevgi YILDIZ - Sibel DOĞAN - Sibel FURTANA
Sinan TARTAR - Sümeyye ÖCAL - Taner BULUT - Zeynep ÜNAL

ISBN: 978-625-382-305-4

E-ISBN: 978-625-382-308-5

DOI: 10.54637/vizetek.9786253823085

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap, basılı ve elektronik (e-kitap) formatlarında yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı ve Mizanpaj: Ahmet TUNÇDEMİR

Baskı: Ankara | Haziran, 2026

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık | 47479

ÖN SÖZ

Toplumların geleceği, çocuklarına sundukları imkânlar, değerler ve koruyucu mekanizmalarla şekillenir. Çocukluk dönemi, bireyin kimlik gelişiminin temellerinin atıldığı, sosyal normları öğrendiği ve yaşam becerilerini kazandığı kritik bir evredir. Bu nedenle çocukların suça sürüklenmesi yalnızca bireysel bir sorun değil; aynı zamanda eğitim sisteminden aile yapısına, ekonomik koşullardan toplumsal algılara kadar uzanan çok boyutlu bir toplumsal meseledir. Türkiye’de çocuk ve suçluluk olgusu, son yıllarda gerek akademik çalışmalar gerekse kamu politikaları açısından daha görünür hale gelmiştir. Ancak bu görünürlük, çoğu zaman sorunun derinlikli analizinden ziyade yüzeysel değerlendirmelerle sınırlı kalabilmektedir. Oysa çocukların suça yönelme nedenleri; eğitimde fırsat eşitsizlikleri, sosyal dışlanma, aile içi dinamikler, akran etkisi, dijitalleşme ve medya gibi birçok faktörün kesişiminde ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda meseleye yalnızca “suç” perspektifinden değil, “çocuğun korunması ve desteklenmesi” perspektifinden yaklaşmak büyük önem taşımaktadır.

Elinizdeki bu eser, Türkiye’de çocuk ve suçluluk konusunu eğitim ekseninde ele alarak, mevcut durumu çok yönlü biçimde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Kitapta, çocukların suça sürüklenmesine etki eden bireysel ve çevresel faktörler incelenirken; eğitim sisteminin bu süreçteki rolü, önleyici ve iyileştirici işlevleri de tartışılmaktadır. Ayrıca toplumsal algıların, çocukların etiketlenmesi ve yeniden topluma kazandırılması süreçlerindeki etkisi üzerinde durulmaktadır.

Bu çalışma, yalnızca akademik bir tartışma zemini sunmakla kalmayıp; eğitimciler, politika yapıcılar, aileler ve toplumun tüm paydaşları için farkındalık oluşturmaya hedeflemektedir. Çocukların suça sürüklenmesini önlemek, onları koruyucu ve kapsayıcı bir eğitim anlayışıyla desteklemek ve yeniden topluma kazandırmak, ortak bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun gereği olarak, disiplinler arası bir bakış açısıyla geliştirilen çözüm önerilerinin hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, katkı sunan araştırmacılara ve bu alanda çalışan tüm paydaşlara teşekkür ederiz. Umuyoruz ki bu eser, çocukların daha güvenli, adil ve destekleyici bir toplumsal ortamda yetişmesine katkı sağlayacak düşünsel ve uygulamaya dönük bir rehber niteliği taşıyacaktır.

Saygılarımızla.

Dr. Öğr. Üyesi Fatma AKBULUT ATAOL - Dr. Fatma AVCI

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Çocukların Suça Sürüklenmesinin Sosyolojik Kökenleri: Eğitim Sisteminin Rolü	1
---	---

Dr. Işıl GÜLMEZ

2. BÖLÜM

Görünmez Sınırlar: Sosyoekonomik Eşitsizliklerin Eğitimsel Başarı ve Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkisi	16
---	----

Bilim Uzmanı Sibel FURTANA

3. BÖLÜM

Hakları Görmezden Gelinecekler: Suça Sürüklenen Çocukların İnsan Hakları	33
---	----

Bilim Uzmanı Azime BOZKURT

4. BÖLÜM

“Suçlu mu Mağdur mu?” Medyada Çocukların Konumlandırılması	54
--	----

Bilim Uzmanı Kübra ÇELİK

5. BÖLÜM

Çocuğun Duygusal Gelişimi ve Suç Davranışları	76
---	----

Esra GÜLTEKİN

6. BÖLÜM

Suça Sürüklenmeye Karşı Koruyucu Kalkanlar Olarak Bilişsel Gelişim ve Eleştirel Düşünme	107
--	-----

Uzman Psikolojik Danışman Zeynep ÜNAL

Uzman Psikolojik Danışman Saliha GÜN SARIKULAK

7. BÖLÜM

Çocuğun Ahlakî Pusulasını Güçlendirmede Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Bağlamında Değerler Eğitimi	135
--	-----

Bilim Uzmanı Harun GÜNDÜZ

Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz AKDENİZ

Dr. Fatma AVCI

8. BÖLÜM

Okuma Kültürü, Medya Okuryazarlığı ve Suçtan Uzaklaşma.....156

Dr. Halilibrahim KABADAYI

9. BÖLÜM

Aile, Çevre ve Eğitim Ortamlarının Çocukların

Suçta Sürüklenmesindeki Rolü ve Toplumsal Algıların Şekillenmesi176

Dr. Bekir EROL

10. BÖLÜM

Aile-Okul İş Birliği: Çocuğun Suçtan Korunmasında Ortak Sorumluluk203

Dr. Sibel DOĞAN

Dr. Ayhan DUYGULU

Doç. Dr. Sevgi YILDIZ

11. BÖLÜM

Suçta Sürüklenmenin Önlenmesinde

Okul İklimi ve Güvenli Okul Ortamları225

Bilim Uzmanı Eda ŞENGÜR

12. BÖLÜM

Eğitimde Kapsayıcılık: Risk Altındaki Çocukların Entegrasyonu252

Bilim Uzmanı Merve YAĞCI

Seher TAŞCIOĞLU

Pınar AYDEMİR

Funda AKTAŞ

13. BÖLÜM

Eğitimde Disiplin ve Ceza: Suçluluğu Tetikleyici mi, Önleyici mi?282

Dr. Musa POLAT

Dr. Rıdvan ŞİRİN

Bilim Uzmanı İsa POLAT

14. BÖLÜM

Öğretmen Algıları: Çocuğun Suça Sürüklenmesine Yönelik Tutumlar ve Müdahaleler	324
---	-----

Dr.Sinan TARTAR

Dr.Taner BULUT

15. BÖLÜM

Eğitim Sisteminin Suç Önlemede Proaktif Rolü ve Erken Müdahale Programları	350
---	-----

Bilim Uzmanı Öznur ATEŞ

Bilim Uzmanı Elif BEKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Fatma AKBULUT ATAKOL

16. BÖLÜM

Erken Çocukluk Eğitimi: Suçluluğa Sürüklenmenin Önlenmesinde Temel Taşlar	374
--	-----

Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye ÖCAL

17. BÖLÜM

Dijital Çağda Çocukları Suça Karşı Güçlendirme: Riskler, Dayanıklılık Ve Koruyucu Dijital Yaklaşımlar	393
--	-----

Gamze AKAR

18. BÖLÜM

Geleceğin Eğitimi: Çocukları Suça Karşı Güçlendiren Bir Sistem Tasarımı.....	415
---	-----

Dr. Fatma AVCI

Dr. Serdar ÖZMEN

Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz AKDENİZ